

**ИСПИТ ЗА ДИРЕКТОРА
ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ, ОСНОВНЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ
(стицање дозволе за рад директора - лиценце за директора)**

Законски основ

Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/2017 и 27/2018-др. закони, даље: **Закон**) који се примењује од 7. октобра 2017. године, предвиђене су новине у погледу статуса директора установе у односу на решења која су била прописана Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аут. тумачење, 68/2015 и 62/2016-ОУС).

Чланом 122. Закона прописано је да дужност директора предшколске установе и школе, односно основне школе, може да обавља лице које, поред осталих услова прописаних Законом, има обуку и положен испит за директора установе.

Новина, према одредбамам Закона је, да испит за директора установе може да полаже и лице које испуњава услове за директора установе и које има доказ о похађаном прописаном програму обуке.

Лице које положи испит за директора стиче дозволу за рад директора (даље: **лиценца за директора**).

Изабрани директор који нема лиценцу за директора, дужан је да је стекне у року до две године од дана ступања на дужност, у противном директору престаје дужност директора истеклом наведеног рока.

Законом је уређено да се лиценца за директора одузима због осуђености правоснажном пресудом за кривично дело или привредни преступ у вршењу дужности и због повреде забране прописане законом, односно забране дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, понашања којим се вређа углед, част и достојанство, страначког организовања и деловања.

Интересантно је поменути, да је обавеза стицања лиценце за рад директора била прописана законским одредбама још, давне 2003. године, али да није била реализована до данашњих дана.

Тек Правилником о програму обуке и полагању испита за лиценцу за директора установе образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 63/ 2018, даље: **Правилник**), који је донео министар просвете, науке и технолошког развоја (даље: **министар**) на основу овлашћења прописаног чланом 122. став 12. Закона и којим су уређена сва питања од значаја за стицање лиценце за директоре, стекли су се услови да започне процес реализације, системске обавезе, стицања лиценце за директора.

Овим Правилником уређује се: програм обуке у складу са стандардима компетенција директора, програм испита, начин и поступак полагања испита, састав и начин рада комисије Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за директора, садржина и изглед обрасца лиценце за директора, садржај и начин вођења регистра издатих лиценци за директора, накнаде за рад чланова комисије и остала питања у вези са полагањем испита и стицањем лиценце за директора.

Програм испита за лиценцу за директора

Испит за лиценцу се састоји из:

- приказа истраживања образовно-васпитне, односно васпитно-образовне праксе, кључних резултата истраживања и препорука за унапређивање образовно-васпитне, односно васпитно-образовне праксе;
- провере савладаности стандарда компетенција за директора;
- приказа садржаја портфолија кандидата, који садржи доказе о постигнутим резултатима и претходном професионалном искуству.

Састав и начин рада комисије за полагање испита за лиценцу за директора

Испит за лиценцу за директора полаже се у седишту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (даље: **Министарство**), односно покрајинског секретаријата надлежног за послове образовања (даље: **Покрајински секретаријат**) или ван седишта - у школској управи, пред комисијом коју именује министар, односно покрајински секретар надлежан за послове образовања (даље: **покрајински секретар**).

Комисија коју именује министар, односно покрајински секретар, пред којом кандидати полажу испит за лиценцу за директора (даље: **Комисија**) има три члана и секретара.

Секретар Комисије обавља правне и административне послове за Комисију.

Чланови Комисије имају право одлучивања и између себе бирају председника.

Када се испит за лиценцу за директора полаже у Министарству, три члана и секретара Комисије именује министар на следећи начин:

- **два члана** из реда лица на положају, односно државних службеника: који обављају послове просветних саветника, односно који су положили испит за просветног саветника, односно који су савладали програм обуке за вредновање квалитета рада установа;
- **једног члана** из реда представника Завода за унапређење образовања и васпитања (даље: Завод), односно представника Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања;
- **секретара Комисије** из реда државних службеника који обављају правне послове у Министарству.

Напомињемо да, чланове Комисије из реда Завода и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, министар именује на предлог директора ових завода.

Када се испит за лиценцу за директора полаже у Покрајинском секретаријату, три члана Комисије и секретара Комисије именује покрајински секретар на следећи начин:

- **једног члана** из реда лица на положају, односно покрајинских службеника из Покрајинског секретаријата;
- **једног члана** из реда државних службеника који обављају послове просветних саветника у школским управама на територији АП Војводина;

- **једног члана** из реда представника Педагошког завода Војводине (на предлог директора овог Завода);
- **секретара Комисије** из реда покрајинских службеника који обављају правне послове у надлежном органу аутономне покрајине.

Важно је напоменути да, према одредбама Правилника, члан 7. став 10. за чланове Комисије које именује министар, односно покрајински секретар, а који су из реда лица на положају (два члана), односно покрајинских службеника из Покрајинског секретаријата (један члан), може бити именован и директор са положеним испитом за лиценцу.

Захтев за полагање испита за лиценцу за директора

Захтев за полагање испита за лиценцу за директора кандидат подноси Министарству, односно Покрајинском секретаријату.

Кандидат је у обавези да уз захтев поднесе:

1. потврду о радно-правном статусу;
2. копију потврде о савладаном програму обуке за директора;
3. извештај о спроведеном истраживању, који садржи кључне резултате истраживања и препоруке за унапређивање образовно-васпитне, односно васпитно-образовне праксе, у штампаном облику и на компакт диску;
4. доказ о уплати трошкова за полагање испита.

Кандидат који не достави прописану документацију добија од Министарства, односно Покрајинског секретаријата додатни рок од осам дана за допуну документације. Ако кандидат по истеку накнадног рока не достави потпуну и уредну документацију сматраће се да је одустао од захтева.

Министарство, односно Покрајински секретаријат ће доставити обавештење о полагању испита кандидату који испуњава прописане услове и који је доставио потпуну документацију уз свој захтев и то најкасније 15 дана пре дана који је одређен за полагање испита.

Ако кандидат не испуњава услове за полагање испита за лиценцу за директора, министар, односно покрајински секретар доноси решење којим се његов захтев за полагање испита одбија.

Начин, поступак и ток полагања испита за лиценцу за директора

Кандидат на испиту за лиценцу за директора одговара на питања Комисије, односно кроз одговоре образлаже, усмено, на српском језику, истраживачки извештај, приказује резултате истраживања и садржај портфолија, који мора да буде у штампаној форми.

Испит се састоји из три дела:

1. у првом делу испита комисија даје оцену квалитета истраживачког извештаја;
2. у другом делу испита комисија врши проверу савладаности стандарда компетенција за директора и начина спровођења резултата истраживања и

датих препорука за унапређивање образовно-васпитне, односно васпитно-образовне праксе.

3. у трећем делу испита комисија даје оцену квалитета портфолија за директоре.

Испит за лиценцу за директора, по правилу, се одвија у току једног дана у трајању од 120 минута.

Одлагање и одустајање од полагања испита

У ситуацији када је кандидат спречен да приступи полагању испита за лиценцу за директора обавештава Министарство, односно Покрајински секретаријат најкасније 24 сата пре почетка испита.

Доказе о разлозима спречености кандидат може да достави и накнадно, у року од седам дана од дана када је испит био заказан.

Министарство, односно Покрајински секретаријат, цени оправданост разлога изостанка кандидата са испита за лиценцу за директора и обавештава кандидата о новом термину за полагање испита, односно обавештава да изостанак није оправдан и да кандидат треба да поднесе нови захтев за полагање испита за лиценцу за директора.

У ситуацији, када кандидат два пута не приступи полагању испита за лиценцу за директора (без одговарајућих доказа), односно, након првог неоправданог изостанка, не поднесе нови захтев за полагање испита за лиценцу за директора, сматра се да је одустао од полагања испита.

Кандидат који је пријављен за полагање испита за лиценцу за директора, коме је до полагања испита за лиценцу престао радни однос или ангажовање по уговору о међусобном уређивању права, обавеза и одговорности у установи, односно који је разрешен у складу са Законом, губи право да по поднетом захтеву полаже испит за лиценцу за директора и не признаје му се савладан програм обуке.

Оцењивање, полагање поправног испита, поновно полагање испита за лиценцу за директора

Успех кандидата на сваком од три дела испита за лиценцу за директора оцењује се оценом Комисије "положио" или "није положио".

Кандидат добија оцену "положио" уколико је савладао сва три дела испита за лиценцу за директора.

Поправни испит положиће кандидат који није положио сва три дела испита за лиценцу за директора, најраније након истека месец дана од дана полагања испита за лиценцу за директора, а најкасније у року од три месеца од дана полагања испита за лиценцу за директора.

На поправном испиту кандидат полаже део испита за лиценцу за директора, који није положио. Уколико кандидат на поправном испиту не положи тај део испита, сматра се да испит за лиценцу за директора није положио у целини и губи право да по поднетом захтеву полаже испит за лиценцу за директора, а признаје му се савладан програм обуке за поновно полагање испита.

Захтев за **поновно полагање испита за лиценцу за директора** у целини, кандидат подноси након истека најмање 90 дана од дана претходног полагања испита.

Уколико поново, у целини, не положи испит за лиценцу за директора, кандидат губи право да по поднетом захтеву полаже испит и не признаје му се савладан програм обуке за ново полагање испита.

Услови за полагање испита за лиценцу за директоре.

Право на полагање испита за лиценцу за директора стиче кандидат који је савладао програм обуке, спровео истраживање и формирао портфолио.

Трајање програма обуке (од 16 - 104 сата, односно од 2 - 13 дана) и њен садржај, утврђује се за сваког кандидата индивидуално у зависности од:

- дужине претходног искуства на пословима директора школе, односно предшколске установе;
- остварени резултати рада у установи (оцена екстерног вредновања);
- степен и врста образовања кандидата.

Кандидат, након савладаног програма обуке, у периоду од три месеца, спроводи истраживање и формира портфолио.

Истраживање се састоји од:

- истраживања образовно-васпитне, односно васпитно-образовне праксе и
- израде извештаја о кључним резултатима истраживања и препорукама за унапређивање образовно-васпитне, односно васпитно-образовне праксе.

Порфолио садржи доказе о остварености стандарда компетенција директора.

Трошкови програма обуке за директоре и трошкови полагања испита за лиценцу

За кандидата који обавља дужност директора, трошкове за похађање програма обуке (као средства стручног усавршавања) и трошкове полагања испита за лиценцу за директора сноси предшколска установа, односно школа у којој кандидат обавља дужност директора, која се обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе.

Кандидат који није директор предшколске установе, односно школе, сам сноси трошкове обуке за директора и трошкове полагања испита за лиценцу за директора.

Трошкове поправног испита и поновно полагање испита за лиценцу за директора, у целини, сноси сам кандидат.

Октобар 2018. године

аутор: Биљана Антић, дипл. правник